

UPRAVNO PRAVO

STUDIJSKA GRUPA

U ovoj prezentaciji obrađena su ispitna pitanja 55-63.

UPRAVNO PROCESNO PRAVO

Tok i kontrola upravnog postupka

Pet suksesivnih postupaka:

1. Prvostepeni upravni postupak
2. Drugostepeni upravni postupak
3. Postupak po vanrednim upravnopravnim sredstvima
4. Upravni izvršni postupak
5. Upravnosudski postupak putem rešavanja upravnih sporova

UPRAVNI POSTUPAK – tok i kontrola upravnog rada

SUDSKI POSTUPAK – sudska kontrola upravnog rada

NADLEŽNOST ZA REŠAVANJE U UPRAVNOM POSTUPKU

ISPITNO PITANJE: 55.

UPRAVNI POSTUPAK – POJAM, SMISAO I ZNAČAJ

Podrazumeva:

1. Tok preuzimanja različitih upravnih aktivnosti – normativnih i nenormativnih
2. Sprovođenje u život upravnih akata i njihovo izvršenje
3. Upravnopravnu proveru njihove pravilnosti

Prvostepeni postupak kojim se rešava upravna stvar → Rezultat: Rešenje → Pravno sredstvo: Žalba → Kasnije se može izjaviti i tužba, odnosno vanredna pravna sredstva

Zaključenje upravnog ugovora, (ne)preuzeta upravna radnja i druga pružena, odnosno uskraćena javna usluga → pravno sredstvo: Prigovor → Povodom koga se donosi: Rešenje → Na rešenje se može izjaviti: Žalba, a kasnije i tužba, odnosno vanredna pravna sredstva

NAČELA UPRAVNOG POSTUPKA

ISPITNO PITANJE: 56.

NAČELA ZUP-A

Načela su *polazne, najopštije i najvažnije norme svakog pravnog postupka.*

Smisao – jezgrovito prikazivanje i definisanje temeljnih pravnih vrednosti na putu rešavanja upravnih stvari.

Stabilnost i ujednačenost u procesu primene zakona.

Značaj: odražavaju i učvršćuju konzistentnost upravnog postupka, zaokruženost i uporišne tačke zakonskog teksta koji ga uređuje; načela su siguran putokaz za tumačenje prava u konkretnim slučajevima.

OSNOVNA NAČELA ZUP-A

- Načelo zakonitosti i predvidivosti
- Načelo srazmernosti
- Zaštita prava stranaka i zaštita javnog interesa
- Načelo pomoći stranci
- Delotvornost i ekonomičnost postupka
- Načelo istine i slobodne ocene dokaza
- Načelo samostalnosti
- Pravo stranke na izjašnjavanje
- Pravo stranke na pravno sredstvo – prigovor ili žalbu
- Načelo pravnosnažnosti rešenja
- Načelo pristupa informacijama i zaštite podataka

1. NAČELO ZAKONITOSTI

- Izražava ideju vladavine prava u društvu – podvrgavanje svih pojedinaca, organa i organizacija pravnim normama.
- Osnovno načelo pravnog sistema u celini.
- Prioritetno mesto
- *Zakonitost*: saglasnost svih materijalnih i pravnih akata sa zakonom (ili drugim propisom) kao višim aktom.
- Formalna zakonitost – pridržavanje ZUP-a, specijalnih procesnih propisa, kao i organizacionih pravnih normi na koje one upućuju.
- *Materijalna zakonitost*: pridržavanje merodavnih opštih pravnih pravila na osnovu kojih se odlučuje u datoј upravnoј stvari.
- Odnosi se kako na tzv. vezane upravne akte, tako i na one donete po slobodnoj (diskrecionoj) oceni.

Poštovanje materijalnog zakona podrazumeva:

1. određivanje merodavnog propisa u konkretnom slučaju
2. njegovu pravilnu primenu na utvrđeno činjenično stanje

Poštovanje *formalnog* zakona sastoji se u poštovanju normi o nadležnosti, postupku, utvrđivanju činjeničnog stanja i formi akata.

Rešavanje po slobodnoj oceni podrazumeva da organ na utvrđeno činjenično stanje primeni merodavni materijalni propis u smislu koji smatra optimalnim, prema okolnostima konkrenog životnog slučaja. Organ može izabrati samo jednu od zakonom predviđenih alternativa.

Zakonitost vršenja slobodne ocene (3 elementa)

1. ovlašćenje za korišćenje slobodne ocene (“može”, “po potrebi” i sl.)
2. granice ovlašćenja
3. cilj poveravanja ovlašćenja (zaštita, ostvarenje javnog interesa)

Primer diskpcionog ovlašćenja u domaćem materijalnom pravu:

- *Zakon o bankama*: Narodna banka Srbije “može...” (član 113), “ako oceni” (čl. 117), “donosi na osnovu diskrecione ocene” (čl.120) i “može oduzeti banchi dozvolu za rad” (čl. 130).

Celishodnost upravnog akta može se proveravati jedino u žalbenom upravnom postupku (čl. 165. tačka 7. ZUP-a), a ne i od strane suda u upravnom sporu (čl. 10. st. 2, u vezi sa čl. 1. ZUS-a)

NAČELO PREDVIDIVOSTI

Još se naziva i načelo legitimnih (opravdanih) očekivanja (principle of predictability, legitimate expectations)

Jedno je od načela Evropskog upravnog prostora (European Administrative Space)

Suština: da organ mora da se drži ustaljene prakse i da u istim ili sličnim slučajevima odlučuje na identičan način.

Kada postupa u upravnoj stvari, organ vodi računa i o ranijim odlukama donetim u istim ili sličnim upravnim stvarima (čl. 5. st. 3).

Izuzetak: konkretni slučajevi gde opravdani razlozi zahtevaju odstupanje, gde se to podrobno obrazlaže.

Prema članu 141 stav 4 ZUP obrazloženje mora, pored ostalog, da sadrži i razloge zbog kojih je organ odstupio od rešenja koja je ranije donosio u istim ili sličnim upravnim stvarima.

Načelo predvidivosti je izraz ustavnog načela jednakosti građana pred zakonom kojim se garantuje jednakna zaštita prava pred organima vlasti.

Ono je izraz načela zakonitosti u smislu dosledne primene prava u praksi.

Načelo predvidivosti se ne oslanja na jednu odluku (precedent), već na ujednačenu pravnu praksu određenog organa o određenom pitanju.

Sam zakon ne zabranjuje odstupanje od ranije prakse, već samo nalaže obavezu da se obrazloži zašto je to u konkretnom slučaju neophodno, kako se on razlikuje od drugih sličnih slučajeva u kojima je postupljeno na drugačiji način i da to neće dovesti do nejednakosti građana pred zakonom.

2. NAČELO SRAZMERNOSTI

U članu 6 propisana su 2 oblika u kojima se ovo načelo ispoljava

1. Ograničavanje prava - zabrana prekomernog ograničavanja prava i interesa stranke u svakom konkretnom slučaju preduzimanja bilo koje upravne aktivnosti. Vrsta, oblik i sadržina i način vršenja svake upravne aktivnosti treba da ostvare *cilj* zakona u dotoj situaciji – ostvarenje i zaštita u njoj angažovanih interesa koja je i po obimu i po zahvatu proporcionalna
2. Nalaganje obaveze - ako su stranci ili drugom učesniku u postupku naložene izvesne obaveze – primenjuju se one zakonske mere koje su za njega manje teške pod uslovom da se i tim merama postiže zakonski cilj.

Odmeravanje i usklađivanje 3 postulata:

1. zaštita javnog interesa
2. očuvanje integriteta i pozicije stranke, suštine njenih zajemčenih prava
3. zakonitost postupanja

Svrha: jačanje brižljivosti i odgovornosti organa u primeni ZUP-a i merodavnog posebnog zakona.

Primer: vršenje policijskih ovlašćenja gde je potrebno izabrati najblaža sredstva radi postizanja cilja

3. NAČELO ZAŠTITE PRAVA STRANAKA I OSTVARIVANJA JAVNOG INTERESA

Neretko se kombinuju sa načelom ekonomičnosti.

Neposrednim izvršenjem zakona ostvaruje se onaj oblik javnog interesa koji je u datom tipu situacije angažovan (odbrana zemlje, javni red i mir..).

Javni interes je skup opštih vrednosti koje su važnije i nadmoćnije od pojedinačnih interesa, nisu njihov prosti zbir – one nadilaze tako svaku pojedinačnu pretenziju.

Zaštita prava stranke usklađuje se s pravima drugih lica (“ne sme ići na njihovu štetu”) i sa zakonom utvrđenim javnim interesom.

4. NAČELO POMOĆI STRANCI

Tiče se učesnika u postupku kojima je potrebna stručna pomoć – poučavanje kako ne bi bili oštećeni u svojim pravima i interesima.

“Neznanje” – neupućenost stranke, tj. nepoznavanje izvesnih za nju bitnih činjenica koje bi inače trebalo da su joj poznate.

“Neukost” – nevičnost, nesnalaženje, nepoznavanje propisa od strane stranke i drugih učesnika upravnog postupka.

Organ je dužan da im pruži potrebnu pomoć (pouku) onda kada je to po njegovoj oceni potrebno i da upozori stranku, tj. drugog učesnika u postupku da ima osnova da odnosno pravo ostvari u drugom postupku.

Ako u toku postupka dođe do izmene propisa koji je od značaja za postupanje u upravnoj stvari, organ će o tome informisati stranku. (čl. 8. st. 3)

5. NAČELO DELOTVORNOSTI I EKONOMIČNOSTI POSTUPKA

2 komponente:

1. delotvornost: uspešnost i celovitost procesnog odlučivanja – rezultata, u smislu potpunog ostvarivanja i zaštite prava i interesa stranaka.
2. ekonomičnost: brzina vođenja postupka uz “što manje troškova” po učesnike

Stranka se oslobađa dužnosti pribavljanja onih podataka o kojima službene evidencije vode organi javne vlasti.

Delotvorno, uzima se u smislu potpunosti, kvaliteta i uspešnosti obavljenog posla, rada organa u:

1. *činjeničnom pogledu*
2. *pravnom pogledu*

Da li je donetim rešenjem u potpunosti ostvaren cilj koji se pri pokretanju postupka imao u vidu?

Jednostavno, bez nepotrebnog formalizma, “bez odugovlačenja, a uz to sa što manje troškova”.

Ne sme se ići na štetu načela zakonitosti i načela istine i slobodne ocene dokaza.

Stranka je, po pravilu, dužna da uz svoja tvrđenja predloži dokaze i da ih po mogućству i podnese.

Organ je dužan da pribavi podatke koji se tiču statusnih stanja stranaka.

Od stranke se neće tražiti dokaz o tome da li neka međunarodna konvencija obavezuje državu Srbiju.

Ne postoji dužnost stranke da predlaže/podnosi dokaze ako su u pitanju notorne činjenice, kao ni one dokaze o kojima se ne vodi službena evidencija, a koje lakše i brže može da pribavi organ koji vodi postupak.

Organ može da traži od stranke podatke koji su neophodni za njenu identifikaciju, one podatke i dokumenta o činjenicama o kojima državni organi ili nedržavne organizacije, tj. organi teritorijalne autonomije i lokalne samouprave ne vode službenu evidenciju.

6. NAČELO ISTINE I SLOBODNE OCENE DOKAZA

Načelo istine:

Zahtev da se u postupku ustanovi objektivna (stvarna) istina – pravo stanje stvari.

Neophodno je utvrditi sve pravno relevantne činjenice.

Formalna istina: ustanovljenje samo pojedinih činjenica, do kojih se dolazi korišćenjem određenih dokaznih sredstava čija je dokazna snaga zakonom propisana i pretpostavljena (tzv. zakonska teorija dokaza)

Tesno je povezano sa principom oficijelnosti, posebno sa istražnim načelom, u kontekstu delotvornosti i ekonomičnosti postupka

Greška u utvrđivanju činjeničnog stanja: nepotpuno i pogrešno utvrđeno činjenično stanje.

Odstupanja od načela istine: *poravnanje*, gde dominira dispoziciona maksima ili kada je organ dužan da prihvati činjenično stanje koje je utvrđeno u ranijem postupku, ako je ono u međuvremenu ostalo nepromenjeno.

Da bi se utvrdilo stvarno stanje stvari ovlašćenom službenom licu mora da bude pružena odgovarajuća sloboda u oceni dokaza – ideja *slobodne ocene dokaza*.

Ovlašćenja za službeno lice koje vodi postupak: da odredi koje činjenice treba dokazivati, da sam izvrši izbor dokaznih sredstava, da samostalno smatra pojedine činjenice dokazanim/nedokazanim.

Kao dokazno sredstvo upotrebije se sve što je podesno: isprave, svedoci, izjave stranke, veštaci, uviđaj..

Potrebno je da se jedan dokaz ceni zajedno sa ostalima i to u sklopu rezultata čitavog postupka.

Ovlašćeno službeno lice može u konkretnom slučaju izvesne dokaze smatrati vrednijim od drugih, a nekima uopšte ne pokloniti poverenje, što mora obrazložiti.

Odstupanje: dokazna sredstva koja se moraju uzeti kao verodostojna - javna isprava, mikrofilmska i elektronska kopija javne isprave, i njihova reprodukcija – gde postoji oboriva pretpostavka da su činjenice u njima istinito potvrđene i da su ove isprave, kopije i reprodukcije pravilno sastavljene.

7. PRAVO STRANKE NA IZJAŠNJAVANJE

Podrazumeva da se pre donošenja rešenja stranci mora pružiti mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje rešenja.

Obuhvata: *postupak koji prethodi donošenju prvostepenog rešenja, drugostepeni postupak i postupak ponavljanja.*

Aktivan položaj stranke u postupku

Prepostavka svojevrsne saradnje organa uprave i stranke

Neposredna veza sa načelom zakonitosti, načelom istine i slobodne ocene dokaza i načelom zaštite prava stranaka i zaštite javnog interesa.

Službeno lice dužno je da stranci pruži mogućnost:

1. da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje su iznete u ispitnom postupku, kao i o predlozima i ponuđenim dokazima
2. da učestvuje u izvođenju dokaza
3. da postavlja pitanja drugim strankama, svedocima i veštacima
4. da pobija tvrdnje drugih učesnika postupka

Nadležni organ neće doneti rešenje pre nego što stranci pruži mogućnost da se izjasni o činjenicama i okolnostima na kojima ono treba da se zasniva, a u pogledu kojih joj do tada nije bila data takva prilika (čl. 106. st. 5)

Razlika između načela izjašnjavanja stranke i izjave stranke (čl. 134):

Izjava stranke je dokazno sredstvo (izvor, nosilac dokaza), čija je svrha utvrđivanje pojedinih pravno relevantnih činjenica u postupku.

Izjašnjavanje stranke ima rang zakonskog načela i kao takvo, daleko širi značaj u postupku rešavanja upravne stvari.

Organ, tj. službeno lice nema obavezu da pribavi izjašnjenje stranke, dužnost se sastoji u stvaranju uslova da stranka koristi svoje procesno pravo izjašnjavanja u vezi sa radnjama postupka.

Organ će doneti rešenje i bez izjašnjavanja stranke, u situaciji kada ona to pravo nije koristila, iako je mogla da to učini.

Odstupanja od načela moraju da budu predviđena zakonom, to može da bude i sam ZUP.

8. NAČELO SAMOSTALNOSTI

Samostalnost organa uprave omeđena njihovim delokrugom i nadležnošću, obeležje je njihovog normativno regulisanog položaja u datom društvenom sistemu.

Funkcionalna samostalnost: samostalnost rada organa uprave (državnih i nedržavnih vršilaca upravnih poslova)

Organi državne uprave se, načelno, funkcionalno više vezuju za vladu (Ustav, čl. 9. st. 3)

Zakonom je propisano da je organ samostalan pri vođenju postupka i pri rešavanju.

Granice samostalnosti određene su zakonom i drugim propisima.

Samostalnost službenog lica ima 2 komponente:

1. samostalnost kod utvrđivanja činjenica i okolnosti
2. samostalnost u primeni materijalnih propisa na utvrđeno činjenično stanje i u izvođenju odgovarajućeg zaključka.

9. PRAVO STRANKE NA PRAVNO SREDSTVO

Obuhvata 2 redovna pravna puta upravne zaštite:

1. pravo na žalbu drugostepenom organu protiv prvostepenih rešenja, kao i akata i radnji izvršenja, odnosno prvostepenog čutanja koje se u skladu sa posebnim zakonom ne smatra usvajanjem zahteva stranke;

2. pravo na prigovor, koji može da se izjavi zbog neispunjenja obaveza organa iz upravnog ugovora, zbog (ne)vršenja upravne radnje i zbog načina pružanja javnih usluga, ako ne može da se izjavi drugo pravno sredstvo u upravnom postupku (čl. 147. st. 1. ZUP).

Pravna sredstva su na raspolaganju *javnom pravobraniociu* i drugom državnom organu, u skladu sa njihovim delokrugom i nadležnošću. (čl. 13. st. 3)

10. NAČELO PRAVNOŠNAŽNOSTI REŠENJA

Nastoji da obezbedi *relativnu pravnu sigurnost i izvesnost* za stranke i pravni poredak.

Pravnosnažno je ono rešenje protiv kojeg je, kumulativno i sukcesivno:

1. iskorišćena žalba u upravnom postupku, ili je ona bila zakonom unapred isključena (jednostenost upravnog rešavanja), ili je stranka propustila da je blagovremeno izjavi (u potonjem slučaju to je dovoljan uslov za pravnosnažnost)
2. sudska zaštita u upravnom sporu iskorišćena, odnosno voljom stranke nije ni tražena u predviđenom roku

Zaštitna klauzula poverenja u već donete pravne akte

Pravnosnažno rešenje "kojim je stranka stekla određena prava, odnosno kojim su stranci i određene neke obaveze, može se poništiti, ukinuti ili izmeniti samo u slučajevima koji su zakonom određeni" (čl. 14). Dakle, u pitanju su pozitivni upravni akti.

11. NAČELO PRISTUPA INFORMACIJAMA ZAŠTITE PODATAKA

U skladu sa merodavnim zakonom o dostupnosti informacija od javnog značaja i zaštiti podataka.

Organ je dužan da omogući pristup informacijama od javnog značaja u skladu sa zakonom.
(čl. 15. st. 1.)

Tajni i lični podaci štite se u upravnom postupku u skladu sa zakonom. (čl.15. st. 2.)

NADLEŽNOST ZA REŠAVANJE U UPRAVNOM POSTUPKU – POJAM, VRSTE I SUKOB NADLEŽNOSTI

ISPITNO PITANJE 57

POJAM NADLEŽNOSTI

NADLEŽNOST

Prepostavka koju mora ispuniti određeni organ kako bi se pred njim vodio upravni postupak i doneo odluku o upravnoj stvari

Predstavlja respektabilnu pravnu vezu jednog organa sa određenom vrstom ili vrstama poslova i sa određenom teritorijom

Pravo i dužnost određenog organa da obavlja isključivo one poslove koji su mu propisima povereni i to na predviđenoj teritoriji

ZNAČAJ ODREĐIVANJA NADLEŽNOSTI

U javnom je interesu da se unapred obuhvate sve vrste upravnih stvari tako što će se odrediti organ koji će ih rešavati, jer se na taj način uspostavlja odgovarajući red i sklad u okviru državne strukture.

VRSTE NADLEŽNOSTI

Stvarna nadležnost

Mesna nadležnost

STVARNA NADLEŽNOST

- Zasniva se na utvrđenom delokrugu organa – skup poslova koji pripadaju nekom organu, određen pri njegovom osnivanju na opšti način
- Određuje se po propisima kojima se uređuje određena upravna oblast
- Može se odrediti i/ili po propisima o delokrugu i nadležnosti pojedinih organa
- Prvostepena stvarna nadležnost se određuje zakonom ili drugim propisima:
 - Ministarstva
 - Unutrašnje područne jedinice ministarstva
 - Opštinski, pokrajinski, gradski ili organ grada Beograda
 - Preduzeća, ustanove, javne agencije ili druge nadležne organizacije sa javnim ovlašćenjima za rešavanje u odnosnoj upravnoj stvari

MESNA NADLEŽNOST

- Kada gledamo na nadležnost iz sa aspekta teritorije na kojoj organ ima stvarnu nadležnost – govorimo o mesnoj nadležnosti
- Cilj – teritorijalno razdvojiti organe iste stvarne nadležnosti
- Za određivanje mesne nadležnosti koristi se 5 osnovnih pravila Zakona o upravnom postupku, član 34
- Ako su uprkos ovim pravilima, za konkretni slučaj istovremeno mesno nadležna dva organa – koja se nisu prethodno sporazumela koji će od njih voditi postupak i rešavati – nadležan je onaj koji je prvi pokrenuo postupak. Reč o sticaju, a ne o sukobu nadležnosti!

Mesna nadležnost

Član 34

(1) Mesna nadležnost organa određuje se:

- 1) u upravnim stvarima koje se tiču nepokretnosti - prema mestu gde se nepokretnost nalazi;
- 2) u upravnim stvarima koje se tiču poslovne ili druge delatnosti stranke - prema sedištu stranke ili mestu gde se delatnost obavlja ili bi trebalo da se obavlja;
- 3) u upravnim stvarima koje se tiču poslova iz nadležnosti organa - prema sedištu organa, odnosno sedištu njegove područne jedinice ako se stvar odnosi na poslove područne jedinice;
- 4) u upravnim stvarima koje se tiču broda ili vazduhoplova ili u kojima je povod za vođenje postupka nastao na brodu ili vazduhoplovu - prema luci upisa broda ili matičnom aerodromu vazduhoplova;
- 5) u ostalim upravnim stvarima - prema prebivalištu stranke, a ako stranka nema prebivalište u Republici Srbiji - prema njenom boravištu, a ako ona nema ni boravište u Republici Srbiji - prema njenom poslednjem prebivalištu ili boravištu u Republici Srbiji.

(2) Ako mesna nadležnost ne može da se odredi prema izloženim pravilima određuje se prema mestu u kome je nastao povod za vođenje upravnog postupka.

PROMENE NADLEŽNOSTI

Načelno, nadležnost ne može da se menja, jer je određena imperativnim normama, ali postoji određeni izuzeci od ovog pravila:

- *Supstitucija nadležnosti* - samo onda kada zakon to dozvoljava i pod uslovima koje zakon predviđa, moguće je da organ preuzeme određenu upravnu stvar iz nadležnosti drugog organa i da je sam reši
- *Delegacija nadležnosti* – samo na osnovu zakonskog ovlašćenja nadležni organ može preneti rešavanje upravne stvari na drugi organ
- *Sporazum o određivanju nadležnosti* – samo kada zakon to dozvoljava moguće je sporazumom stranaka, organa i stranaka ili pojedinih organa menjati stvarnu i mesnu nadležnost (npr. kod sticaja nadležnosti)

SUKOB NADLEŽNOSTI

Pojam i svrha

- Predstavlja situaciju u kojoj se dva ili više organa u pogledu iste upravne stvari izjašnjavaju kao nadležni ili nenadležni – razlikujemo pozitivan i negativan sukob nadležnosti
- Pozitivan – problem razgraničenja poslova organa koji se deklarišu kao nadležni i pravne nesigurnosti
- Negativan – problem što se upravna stvar ne rešava, što je u suprotnosti sa javnim interesom i interesom stranke
- Svrha – utvrditi koji organ je nadležan za vođenje postupka i rešavanje konkretnе upravne stvari

Nadležnost za rešavanje sukoba nadležnosti

- Sukob nadležnosti rešava subjekat koji je zakonom predviđen u odgovarajućem postupku
- Vlada rešava sukobe nadležnosti između organa državne uprave, između organa državne uprave i imalaca javni ovlašćenja i između imalaca javnih ovlašćenja
- Starešina/rukovodilac organa državne uprave rešava sukobe nadležnosti između područnih jedinica tog organa
- Ustavni sud rešava sukobe nadležnosti između organa državne uprave u sudova

Postupak rešavanja sukoba nadležnosti

- Organ nadležan da rešava sukob nadležnosti odlučuje o tome u roku od 15 dana od podnošenja predloga za rešavanje
- Predlog mogu podneti:
 - Organ koji se poslednji izjasnio kao nadležan ili kao nenadležan
 - Stranka
- Organ koji rešava sukob nadležnosti odlučuje koji je organ nadležan i kako se otklanjuju posledice radnji nenadležnog organa

JEDINSTVENO UPRAVNO MESTO

ISPITNO PITANJE: 58.

JEDINSTVENO UPRAVNO MESTO

Ako je za ostvarivanje jednog ili više prava potrebno postupanje jednog ili više organa, stranka se obraća jedinstvenom upravnom mestu.

Uspostavljanjem jedinstvenog upravnog mesta ne utiče se na nadležnost organa niti na pravo stranke da se direktno obraća nadležnom organu.

Na jedinstvenom upravnom mestu vrši se:

1. Poučavanje podnosioca zahteva o tome šta je organima potrebno da bi postupili po zahtevu;
2. Primanje zahteva za priznavanje prava ili drugo postupanje u upravnoj stvari, mišljenja, objašnjenja, komentari, kao i dokumenta i pravnih sredstava, saglasno propisu i njihovo dostavljanje nadležnim organima;
3. Obaveštavanje podnosioca zahteva o tome koje je radnje preuzeo nadležni organ i pravnim aktima koje je doneo

JEDINSTVENO UPRAVNO MESTO

Radnje na upravnom mestu mogu se vršiti elektronskim putem, putem pošte, ili na drugi pogodan način.

Rokovi za odlučivanje o zahtevu stranke pred nadležnim organima počinju da teku od kada je podnet uredan zahtev na jedinstvenom upravnom mestu.

Bliže uslove, kriterijume i merila koji se primenjuju u postupku određivanja jedinstvenog upravnog mesta, kao i način saradnje nadležnih organa u vezi sa postupanjem i obavljanjem poslova na jedinstvenom upravnom mestu propisuje Vlada.

STRANKA U UPRAVNOM POSTUPKU

ISPITNO PITANJE 59.

POJAM I VRSTE STRANAKA U UPRAVNOM POSTUPKU

Stranka je pravni subjekt o čijim se pravima i obavezama rešava, kao i lice koje radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo da učestvuje u postupku.

Dve osnovne kategorije stranaka:

Direktna (glavna) → lice čija je upravna stvar predmet postupka

Indirektna (uzgredna, intervenijent, zainteresovano lice) → lice čija se pravna situacija dodiruje ili prepliće sa upravnom stvari direktne stranke

PREMA MERILU DAVANJA INCIJATIVE ZA POKRETANJE POSTUPKA

aktivna

Lice po čijem zahtevu je pokrenut postupak. Ona daje povod za vođenje postupka – zahtevom da joj se prizna ili poveća neko pravo, tj. da joj se smanji ili ukine izvesna obaveza.

pasivna

Lice o čijim se pravima i obavezama odlučuje u postupku pokrenutom po službenoj dužnosti.

PREMA BROJU I USMERENOSTI INTERESA STRANAKA U POSTUPKU

Jednostranačke upravne stvari

Kada se u upravnom postupku naspram organa nalazi *jedno lice* kao stranka.

Kada se kao stranke pojavljuju *dva ili više lica* koja zajednički učestvuju u postupku i predstavljaju procesnu zajednicu.

*Dvostranačke i višestranačke
upravne stvari*

- To su kontradiktorni upravni predmeti, kada u svojstvu stranaka učestvuju dva ili više pravnih subjekata čiji se *interesi* u postupku *suprotstavljaju* (protivne, kolidirajuće stranke)

RAZLIKA KONTRADIKTORNIH UPRAVNIH STVARI OD PARNIČNO-SUDSKIH STVARI!

Parnično-sudske stvari

- Postoji klasična sporna situacija sa **kontrernim strankama**.
- Stranke se pre stupanja u postupak nalaze ili bar smatraju da se nalaze u spornom **materijalnopravnom odnosu** koji iznose pred sud, radi njegovog raspravljanja u sudnici.

Kontradiktorne upravne stvari

- U pitanju su **kolidirajuće** (a ne kontrerne) stranke, čak i kad imaju istovetne zahteve u postupku, zato što se njihovi interesi suprotstavljaju tek u samom postupku – u odnosu na upravnu stvar koja, sama po sebi, nije sporna pravna situacija.
- Između stranaka **ne postoji** bilo kakav **materijalnopravni odnos** koji bi se preneo i u upravni postupak.

GLAVNE PROCESNO – PRAVNE PREPOSTAVKE STRANAČKOG ISTUPANJA

1. stranačka sposobnost
2. stranačka (stvarna) legitimacija – naročit odnos jednog lica prema predmetu postupka
3. procesna sposobnost

STRANAČKA SPOSOBNOST

Pravom priznato svojstvo da se bude nosilac prava i obaveza o kojima se odlučuje (sposobnost da se bude stranka).

Delom je uža, a delom šira pojava od pravne sposobnosti. **Uža** – pošto pravna sposobnost podrazumeva svojstvo da se bude titular prava i obaveza **uopšte** (primer: stranac ima pravnu sposobnost, ali nema stranačku sposobnost u postupku gde je uslov za učešće državljanstvo Srbije). **Šira** – pojedinim **kolektivitetima bez pravne sposobnosti** priznaje se stranačka sposobnost u određenom upravnom postupku

Poseduju je dve grupe subjekata:

- a) svako fizičko i pravno lice – **opšta stranačka sposobnost**
- b) državni organ, organizacija, naselje, grupa lica itd. ako se u upravnom postupku odlučuje o pravima i obavezama koje su im predviđene posebnim propisima – **posebna stranačka sposobnost**

*Nadležni organ koji je rešavao u prvom stepenu, a čije je rešenje poništeno po žalbi, nema svojstvo stranke u upravnom postupku, pa ni legitimaciju za pokretanje upravnog spora.

STRANAČKA LEGITIMACIJA

U pitanju je direktna ili indirektna veza pravne situacije jednog lica sa predmetom upravnog postupka u konkretnom slučaju.

Stranačku legitimaciju poseduju i direktna i indirektna strana – **opšta stranačka legitimacija**

Posebnu stranačku legitimaciju imaju:

- a) državni i drugi pravobranioci, drugi državni organi – Zaštitnik građana, Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti i drugi, na podlozi ovlašćenja koje je predviđeno u posebnom propisu.
- b) zastupnici kolektivnih interesa (saveti nacionalnih manjina, nevladine organizacije, udruženja građana) i drugi zastupnici širih interesa javnosti (Crveni krst, Centar za prava deteta, Beogradski ekološki centar), ako je konkretna upravna stvar vezana za interese koje zastupaju/štite.

PROCESNA SPOSOBNOST

Označava **pravnu mogućnost** nekog lica za samostalno i punovažno obavljanje radnji u postupku. Radi se o ovlašćenju, a ne obavezi – ima pravo da angažuje zastupnika (punomoćnika) da umesto njega, a za njegov račun, procesno deluje.

Ona proizlazi iz **potpune poslovne sposobnosti**.

Podrazumeva postojanje stranačke sposobnosti, a načelno je nezavisna od stranačke legitimacije u konkretnom predmetu.

Voditelj postupka, u celom njegovom toku, po službenoj dužnosti pazi na postojanje stranačke i procesne sposobnosti lica koje se pojavljuje kao stranka.

U slučaju procesne nesposobnosti stranke:

- ako je stvar *hitna* → postavlja joj se *privremeni zastupnik*
- ako stvar nije *hitna* → prekid postupka i postavljanje *zakonskog zastupnika*

Lice koje traži da učestvuje u postupku dužno je da u podnesku precizno navede na koji način to utiče na njegovo pravo, obavezu ili pravni interes. O odnosnom zahtevu se obaveštavaju ostale stranke.

O priznanju nekom licu svojstva stranke organ odlučuje **zaključkom**.

Ako u toku postupka nastupi smrt fizičkog lica ili prestanak pravnog lica koje je stranka u postupku; postupak može da se **obustavi** ili **nastavi**.

Kada prema prirodi stvari postupak ne može da se nastavi – jer upravna stvar, prava i obaveze stranke ne mogu da se prenesu na naslednike → organ će **obustaviti** postupak.

PREDSTAVNICI I ZASTUPNICI STRANAKA

ISPITNO PITANJE 60

ZASTUPNICI I PREDSTAVNICI STRANKE

Razlikujemo nekoliko pojmova:

- 1) Zakonski zastupnik
- 2) Privremeni zastupnik
- 3) Punomoćnik
- 4) Zajednički predstavnik/ Zajednički punomoćnik stranaka

ZAKONSKI ZASTUPNIK

To je procesno sposobni subjekt, određen zakonom ili aktom nadležnog organa, koji deluje u postupku u ime i za račun poslovno nesposobne stranke (maloletnici i punoletna lica bez poslovne sposobnosti).

- Prema porodičnom zakonu, roditelji imaju pravo i dužnost da zastupaju dete.
- *Licima bez poslovne i procesne sposobnosti*, koja nisu pod roditeljskim staranjem, postavlja se staralac.
- *Pravno lice* vrši radnje u postupku preko ovlašćenog predstavnika ili preko svog, odn. zakonskog zastupnika.
- *Državni organ* vrši radnje u postupku preko zakonom određenog predstavnika.
- *Organizacija* koja nema svojstvo pravnog lica procesno deluje na način određen opštim aktom organizacije, a *naselje, grupa lica i sl.* koji nemaju svojstvo pravnog lica – preko lica koje oni ovlaste.

Nedržavnu organizaciju zastupa i predstavlja njen direktor ili predsednik kolegijalnog rukovodećeg organa.

Teritorijalne zajednice/jedinice, fondove, mesne zajednice koje imaju svojstvo pravnog lica, zastupa pravobranilaštvo.

PRIVREMENI ZASTUPNIK

To je procesno sposobni subjekt koji se postavlja stranci koja nema redovnog zastupnika, do njegovog pojavljivanja u postupku, radi zaštite njenih interesa i hitnosti preduzimanja procesnih radnji.

Uslovi:

- da stranka nije procesno sposobna, a nema zakonskog zastupnika
- da pravno lice, organizacija, naselje i druga stranka koja nije pravno lice nema ovlašćenog predstavnika
- ako stranku zastupa zakonski zastupnik čiji su interesi suprotni interesima stranke
- ako protivne stranke zastupa isti zakonski zastupnik

PUNOMOĆNIK

U upravnom postupku, to je fizičko lice ovlašćeno od vlastodavca, procesno sposobne stranke ili od zakonskog zastupnika procesno nesposobne stranke - na preuzimanje procesnih radnji u njegovo ime i za njegov račun.

Stranka može da menja ili opoziva izjavu koju je dao njen punomoćnik i to pod dva uslova:

- 1) da je bila pristuna u vreme i na mestu kad je izjava data
- 2) da odnosnu intervenciju čini neposredno posle toga

Vlastodavac-stranka, tj. njen zakonski zastupnik ili predstavnik - izdaje punomoćje u *pisanom* ili *usmenom* obliku.

Procesno punomoćje dato za jedan upravni postupak može da ima:

- *opšti karakter* - opšte punomoćje, odnosi se na preuzimanje svih radnji u konkretnom postupku do pravosnažnosti upravnog akta
- *specijali karakter* - specijalno punomoćje, može da bude vremenski ograničeno ili ograničeno na određene radnje

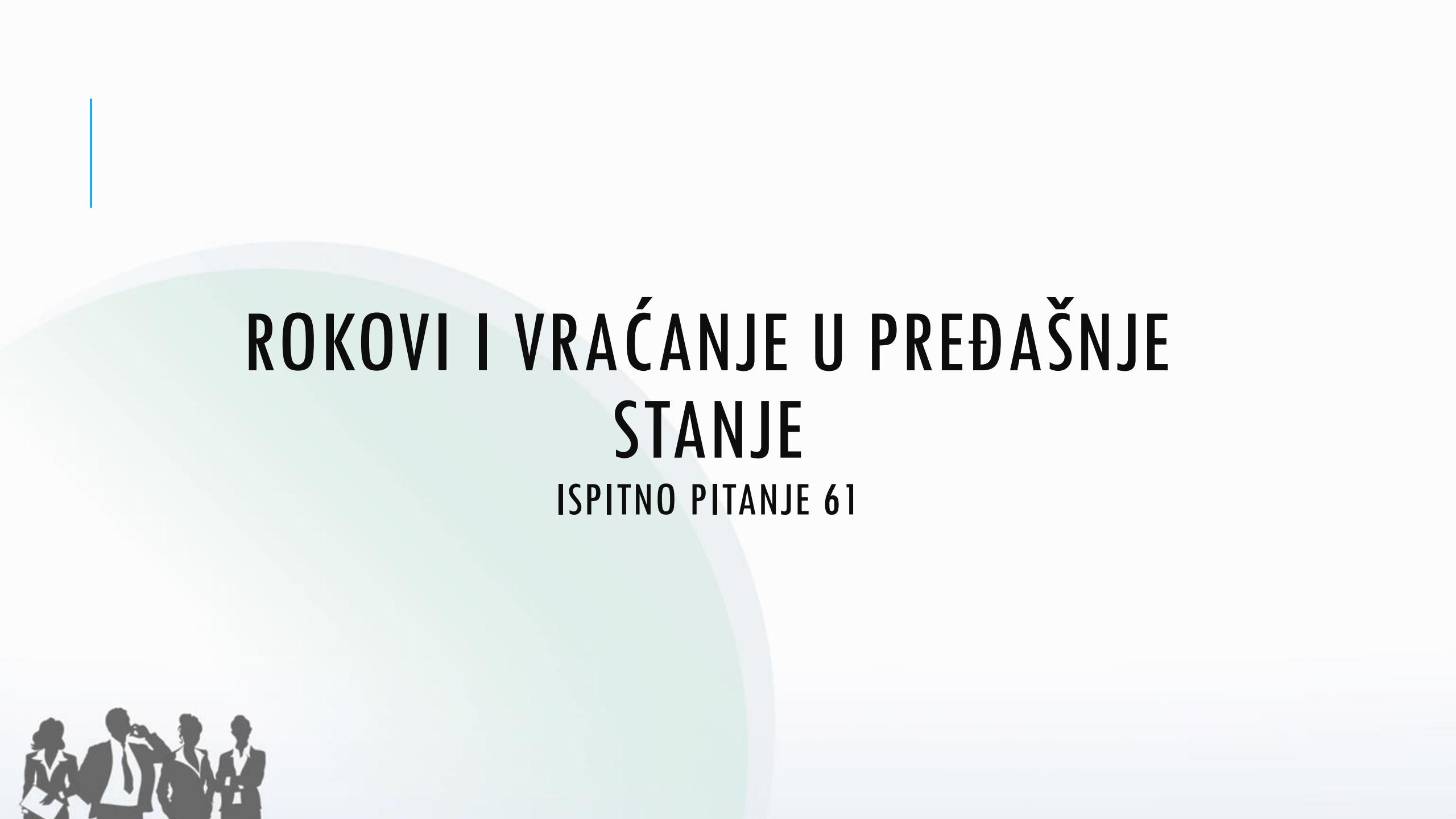
ZAJEDNIČKI PREDSTAVNIK I ZAJEDNIČKI PUNOMOĆNIK STRANAKA

Dve ili više stranaka mogu u istom postupku odrediti koja od njih istupa kao *zajednički predstavnik* ili uzeti *zajedničkog punomoćnika*.

- Organ može naložiti strankama sa istim zahtevima da u određenom roku odrede lice koje ih predstavlja ili da uzmu zajedničkog punomoćnika.

Stranke zadržavaju samostalnost u postupku uprkos postojanju zajedničkog punomoćnika ili predstavnika.

ROKOVI I VRAĆANJE U PREĐAŠNJE STANJE ISPITNO PITANJE 61

ŠTA JE ROK?

Pojam roka u upravnom pravu možemo definisati kao vremenski okvir u kome je potrebno preduzeti pravne radnje, odnosno period čijim protekom nastaje mogućnost preduzimanja određenih radnji

Kako se rokovi određuju?

Ako rokovi nisu određeni zakonom ili drugim propisom, određuje ih, s obzirom na okolnosti slučaja, ovlašćeno službeno lice koje vodi postupak.
(čl.79. st.2)

Rokovi koje određuje ovlašćeno službeno lice, kao i rokovi određeni zakonom ili propisima za koje je predviđena mogućnost produženja, mogu se produžiti na zahtev zainteresovanog lica, ako je zahtev podnet pre isteka roka i ako postoje opravdani razlozi za produženje (čl. 79. st. 3)

Rok može biti određen kalendarski ili fiksiranjem određenog datuma ili vezivanjem za događaj čiji se datum unapred može izračunati.

Rok uvek nastupa, čime se otklanja pravna neizvesnost u pogledu njegovog nastupanja.

KAKO SE ROKOVI RAČUNAJU?

Početak roka je momenat od kog rok počinje da teče.

Kada je rok određen po danima, što je najčešće slučaj, za početak roka se uzima prvi dan posle dana izvršenog dostavljanja ili izvršenog saopštenja, odnosno, uzima se prvi dan posle dana u koji pada događaj od kog treba računati trajanje roka.

Rok koji je određen po mesecima, odnosno po godinama, završava se istekom onog dana, meseca, odnosno godine, koji po svom broju odgovara danu kad je dostavljanje ili saopštenje izvršeno, odnosno danu u koji pada događaj od kog se računa trajanje roka. Ako nema tog dana u poslednjem mesecu, rok se završava poslednjeg dana tog meseca.

Поука о правном леку: Против овог решења може се изјавити жалба Влади Републике Србије - Административној комисији, у року од 15 дана од дана његовог пријема, а преко овог Министарства, таксирана са 470,00 динара, на жиро рачун Буџета Републике Србије број: 840-74-2221843-57 позив на број 41-116.

Решено у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Републике Србије, под бр. 351-03-03852/2018-18, дана 24.10.2018. године.

Rokovi починju i teku i za vreme neradnih dana, nedelja ili dana državnih praznika. U slučaju da poslednji dan roka pada na neradan dan, uzeće se da je poslednji dan roka – naredni radni dan

Značaj rokova?

Rokovi se nužno naslanjaju на načelo економије, те се за њих може рећи да су услов континuiteta upravnog postupka, спречавања одувлачења поступка, те коначног окончанија поступка.

BLAGOVREMENOST PODNEŠKA

(Član 81)

- (1) Podnesak je predat u roku ako nadležni organ primi podnesak pre nego što rok istekne. Ako se rok u kome može da se preduzme neka radnja računa u danima, mesecima ili godinama, smatra se da je rok održan ako je radnja preduzeta pre isteka poslednjeg dana roka.
- (2) Ako je podnesak predat preporučenom poštom, kao dan prijema podneska smatra se dan kada je predat poštanskom operatoru.
- (3) Vreme kada se smatra da je primljen podnesak koji je upućen elektronskim putem uređuje se posebnim propisom (prema čl. 39. st. 5 Zakona o elektronskoj upravi to je vreme određeno kvalifikovanim elektronskim žigom)

VRSTE ROKOVA

1. Kriterijum: pravno dejstvo rokova?

- Raskidni – vremenski period u kome se mogu preduzeti određene aktivnosti; istekom raskidnog roka, lice gubi takvu mogućnost. (npr. pravo na žalbu)
- Odložni – vremenski period u okviru koga se ne smeju preduzimati upravne radnje. (npr. kod “ćutanja uprave”, stranka mora sačekati da protekne rok za izdavanje rešenja, te nakon proteka tog roka može izjaviti žalbu)

2. Kriterijum: način na koji su određeni?

- Zakonski – rokovi određeni u samom zakonu ili drugom pravnom propisu.
- Službeni – rokovi koje određuje samo službeno lice organa, s obzirom na okolnosti konkretnog slučaja.

3. Kriterijum: posledice propuštanja roka?

- Prekluzivni – protekom prekluzivnog roka, stranka definitivno gubi pravo na preduzimanje određene procesne radnje (npr. protek roka za podnošenje žalbe)
- Instrukcioni – moguće je da se određena procesna radnja preduzme i nakon isteka propisanog roka (sa eventualnom disciplinskom odgovornošću službenika organa koji je propustio dati rok).

4. Kriterijum: mogućnost produženja?

- Peremptorni – rokovi koji se ne mogu produžiti.
- Dilatorni – produživi rokovi uz ispunjenje uslova:
 - Da je zainteresovano lice tražilo produženje tog roka
 - Da je to učinilo pre nego što je rok istekao
 - Da za produženje u datom slučaju postoje opravdani razlozi

5. Kriterijum: vezanost roka za neku okolnost?

- Apsolutni – nezavisni rok, rok u kome je tačno određen krajnji termin, poslednji dan roka kada treba preuzeti procesnu radnju.
- Relativni – zavisni rok, rok čiji se početak ili kraj računa prema nekoj budućoj izvesnoj okolnosti. Mogu biti:
 - Subjektivni – vezuje se za trenutak saznanja lica za određenu činjenicu (teče unutar objektivnog roka)
 - Objektivni – vezuje se za spoljnu, lako uvidljivu činjenicu

Orijentacioni rokovi – službeno lice se ne mora strogo pridržavati datog roka, već je moguće da odredi što kraći ili duži rok (npr. organ je dužan da najmanje osam dana pre ročišta dostavi poziv strankama i drugim licima čije je prisustvo potrebno na ročištu)

Okvirni rokovi – zakonom se propisuju samo najduže i najkraće trajanje datog roka. Organ je vezan datim rokovima, te ne sme prekoračiti zakonske granice.

VRAĆANJE U PREĐAŠNJE STANJE

Pravni institut vraćanje u pređašnje stanje predstavlja korelativ zakašnjenu preduzimanja određene procesne radnje i posle proteka prekluzivnog roka.

Kako bi se primenio ovaj institut neophodno je ostvarenje dve grupe pretpostavki:

1 – da stranka blagovremeno podnese odgovarajući predlog, što znači da nije moguće vraćanje u pređašnje stanje po službenoj dužnosti.

2 – da postoje opravdani, odnosno izvinjavajući zakonski razlozi stranke za zakašnjene, odnosno procesno propuštanje u konkretnoj situaciji.

BLAGOVREMENO PODNOŠENJE PREDLOGA

Predlog za vraćanje u pređašnje stanje podnosi se u roku od osam dana od kada je prestao razlog koji je izazvao propuštanje, a ako je stranka kasnije saznala za propuštanje - u roku od osam dana od kada je saznala za propuštanje. (čl. 83. st.1) – subjektivni rok

Posle isteka tri meseca od propuštanja ne može se tražiti vraćanje u pređašnje stanje, izuzev ako je propuštanje izazvano višom silom. (čl. 83. st.2) – objektivni rok

Dakle, radi se o konačnim, prekluzivnim rokovima; osam dana, odnosno tri meseca izuzev u slučaju vis maior, kada nema ograničenja objektivnog roka.

OPRAVDANI (IZVINJAVAJUĆI) RAZLOZI ZA PROCESNO PROPUŠTANJE

Radi se o tri zakonske pretpostavke (alternativno):

1. Da je stranka iz opravdanih razloga propustila rok
 2. Da je iz neznanja ili očiglednom omaškom svoj podnesak blagovremeno uputila nadležnom organu, pa je on stigao nadležnom organu po proteku roka
 3. Da je očiglednom omaškom stranka prekoračila rok slanja podneska, i to tako da ga je nadležni organ primio sa zakašnjenjem od najviše tri dana
-
- Da li je neki razlog zaista izvinjavajući, procenjuje organ koji vodi postupak, imajući u vidu sve okolnosti datog slučaja.

POSTUPAK ZA TRAŽENJE VRAĆANJA

Stranka započinje podnošenjem predloga u kojem navodi sve okolnosti zbog kojih je opravdano bila sprečena da u roku izvrši propuštenu radnju. Dovoljno je da te okolnosti učini verovatnim.

Predlog za vraćanje u pređašnje stanje ne može da se zasniva na činjenicama koje je organ već ocenio kao nedovoljan razlog za produženje roka (čl. 82. st. 5)

Ako se vraćanje u pređašnje stanje predlaže zbog toga što je propušten rok za predaju podneska, prilaže se i taj podnesak (čl. 82. st. 6)

Predlog se podnosi neposredno organu pred kojim je trebala da se preduzme propuštena radnja, te organ o predlogu odlučuje posebnim rešenjem.

Organ koji odlučuje o predlogu može doneti:

- Rešenje o dozvoli vraćanja (protiv koga uopšte nije dopuštena žalba, izuzetak se odnosi na neblagovremen ili nedopushten predlog)
 - Rešenje o odbijanju predloga za vraćanje koji je doneo organ nadležan da rešava o glavnoj stvari u drugom stepenu (žalba protiv takvog rešenja je potpuno isključena)
 - Rešenje o odbijanju predloga za vraćanje koji je doneo organ nadležan za rešavanje glavne stvari u prvom stepenu – postaje konačan istekom roka za žalbu (kada žalba nije izjavljena), ili odbijanjem žalbe (rešenjem) protiv tog rešenje.
-
- *Predlog za vraćanje u pređašnje stanje ne zaustavlja tok postupka, ali organ koji odlučuje o predlogu može da zastane s postupkom dok rešenje o predlogu ne postane konačno (čl. 82. st. 7)*
 - Vraćanje u pređašnje stanje ima retroaktivno dejstvo. Pravno gledano, postupak se vraća u trenutak koji je prethodio propuštanju.
 - Vraćanje u pređašnje stanje je moguć samo kod procesnog propuštanja

BILTEN SUDSKE PRAKSE UPRAVNOG SUDA

Iz obrazloženja: "Pravilno je, po oceni Vrhovnog suda Srbije, postupio podnositelj zahteva kada je donošenjem drugostepenog rešenja po žalbi u upravnom postupku izjavljenoj protiv zaključka prvostepenog organa kojim je odbačen zahtev protivne stranke za uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje kao neblagovremen, odbio kao neosnovanu podnetu žalbu, nalazeći da je protivna stranka propustila da podnese zahtev za uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu Zakona o uplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za pojedine kategorije osiguranika – zaposlenih ("Službeni glasnik RS" 85/05), kako je to predviđeno odredbom člana 6. ovog zakona. Kako se predlog za povraćaj u pređašnje stanje, u smislu člana 93. Zakona o opštem upravnom postupku podnosi kada stranka iz opravdanih razloga propusti da u roku izvrši neku radnju postupka, dakle procesne prirode, a ne i kada se radi o propuštanju roka materijalno pravne prirode, kakav je rok iz člana 6. citiranog zakona, to je pravilno u upravnom postupku odbačen zahtev stranke jer se radi o propuštanju radnje na kojoj stranka zasniva svoje materijalno pravo, što ne predstavlja razlog za podnošenje predloga za povraćaj u pređašnje stanje".

(Presuda Vrhovnog suda Srbije Uvp. II 33/08 od 31.10.2008. godine) Sentencu sastavio: Ljubodrag Pljakić, sudija Vrhovnog suda Srbije

POKRETANJE UPRAVNOG POSTUKA (NAČIN I TRENUTAK POKRETANJA) I SPAJANJE UPRAVNIH STVARI U JEDAN POSTUPAK

ISPITNO PITANJE 62

1. POKRETANJE UPRAVNOG POSTUKA (NAČIN I TRENUTAK POKRETANJA)

A) POKRETANJE POSTUPKA

-Postupak se pokreće:

1. Zahtevom stranke

po zakonskom naredjenju

2. Po službenoj dužnosti

po diskrecionom ovlašćenju

-Postupak pokrenut **po zahtevu stranke** smatra se pokrenutim **prijemom zahteva od strane organa**.

-A postupak pokrenut po **službenoj dužnosti** a koji nije u interesu stranka, smatra se pokrenutim **kada je stranka obaveštena o aktu pokretanja postupka**.

B) ODBACIVANJE ZAHTEVA STRANKE ZA POKRETANJE POSTUPKA

- Zahtev se ne odbacuje zaključkom već rešenjem. I to:

1. Ako predmet postupka *nije upravna stvar*;
2. Ako organ kome je zahtev podnet *nije nadležan*, a ne može da se odredi nadležni organ;
3. Ako podnositelj zahteva očigledno nije imalač prava ili pravnog interesa o kome se odlučuje u upavnom postupku;
4. Ako je prošao rok za podnošenje zahteva;
5. Ako je o istoj stvari u toku postupak ili je o njoj već pravosnažno odlučeno rešenjem;
6. Ako stranka ne otkloni nedostatke iz zahteva u ostavljenom roku;

- Zahtev stranke može biti odbačen u toku celog postupka i prvostepenog i drugostepenog.

2. SPAJANJE STVARI U JEDAN POSTUPAK

A) MNOŽINA STVARI U JEDNOM POSTUPKU

- Situacija kada se o više upravnih stvari odlučuje u *istom* postupku.
- Ovakvo spajanje je fakultativno.
- Da bi došlo do spajanja moraju biti ispunjena 3 uslova:
 1. Mora postojati *isto ili slično činjenično stanje*;
 2. Da se prava i obaveze zasnivaju na *istom pravnom propisu*;
 3. Organ koji vodi postupak mora biti *stvarno nadležan* u pogledu svake upravne stvari.
- U slučaju spajanja postupka donosi se poseban *zaključak*, svaka stranka u postupku zadržava *samostalnost*, ali se donosi *jedinstveno rešenje* sa imenima svih lica na koje se odnosi

B) POKRETANJE POSTUPKA JAVNIM SAOPŠTENJEM

- Postupak se može pokrenuti putem *javnog saopštenja* kada se pokrene po *službenoj dužnosti* i prema *većem broju lica*.
- To se odnosi na lica koja *nisu poznata* ili ih je *nemoguće pojedinačno odrediti*.
- *Propisana forma:* obavezno objavljivanje na veb prezentaciji organa i na njegovoj oglasnoj tabli.
- Kada se postupak pokrene na ovaj način dalje se postupak vodi *odvojeno*, gde svaka stranka istupa *samostalno* i gde se donosi posebno rešenje.
- Kod ovog postupka, postupak se pokreće *jednom radnjom*, a dalje teče više zasebnih postupaka, dok je kod *množine upravnih stvari u istom postupku* upravo *suprotno*.

DISPOZITIVNE STRANAČKE RADNJE U POSTUPKU

ISPITNO PITANJE 63

A) IZMENA ZAHTEVA

- *Smanjivanje se kvalificuje kao delimičan odustanak od zahteva, pa za njega važi taj režim (npr. odustanak je moguć do obaveštenja o okončanju drugostepenog, a ne prvostepenog postupka, kao kod izmene zahteva)*
- Izmena zahteva je ograničena:
 1. Vezuje se isključivo za *prvostepeni* postupak;
 2. Moguća je izmena samo kada se zasniva na *bitno istom činjeničnom stanju*.
- Organ koji ne želi da dozvoli izmenu ili proširenje zahteva, doneće o tome *rešenje*.

B) ODUSTANAK OD ZAHTEVA

- Odustati se može u *celini* ili *delimično*, i može se odustati u toku *celog postupka* (i u *prvostepenom* i u *drugostepenom*).
- Odustanak po pravilu dovodi do *obustavljanja* postupka, a organ je dužan da donese *rešenje* o njegovom obustavljanju.
- Odustanak se daje *izričito*: ili predavanjem *pisanog podneska* ili *usmeno na zapisnik*, i ova izjava se može opozvati sve do dostavljanja stranci *rešenja* o obustavljanju.
- Moguć je i *prečutan odustanak* i to kod: 1. prethodnog pitanja; 2. u vezi sa usmenom raspravom i 3. nepolaganja predujma troškova postupka za izvođenje neke procesne radnje, npr. veštačenja.
- U dva slučaja ne dolazi do obustavljanja postupka:
 1. Ako je produženje potrebno u javnom interesu
 2. Kada protivna stranka zahteva da se produži
- Protiv rešenja o obustavljanju dozvoljena je žalba.

C) PORAVNANJE

- Poravnanje je sporazum zaključen izmedju stranaka pred službenim licem koje vodi postupak, i nije svojstven upravnom postupku. Ono mora biti službeno potvrdjeno.
- Poravnanje je moguće samo kada postoje dve ili više stranki sa suprotnim zahtevima, i to je sporna situacija izmedju pravnih subjekata.
- Dve vrste poravnanja: potpuno (postupak se obustavlja) ili delimično (organ nastavlja postupak u vezi sa pitanjima oko kojih nije postignut sporazum)
- Dejstvo poravnjanja:
 1. Uredjuje se sporni sadržinsko-pravni odnos izmedju stranaka
 2. Upravni postupak se okončava, rešenjem o obustavljanju
 - Poravnanje nije isto što i rešenje, jer je to sporazum između stranaka, zato se ono ne može pobijati pravnim sredstvima predviđenim u ZUP, ne može se voditi ni upravni spor, jedino se može pobijati odgovarajućom građanskom tužbom.
 - Rešenje o obustavljanju postupka se donosi samo kod potpunog poravnanja, a kod delimičnog samu u jednom delu, dok se u drugom nastavlja i završava rešenjem.

PREZENTACIJU RADILI

- Vasilije Bošković
- Katarina Pantović
- Marija Pavlović
- Selena Vagić
- Luka Trifunović
- Teodora Telebak
- Darko Stevanović
- Silvija Savić

